

Dr Heljut Kapral 90

Tänavu 19. juunil sai Eesti laborimediitsiini *grand old man* Heljut Kapral 90aastaseks. Kogu tema elukäik on tõestuseks sellele, et ka totalitaarse režiimi tõttu alusetult vangistatuna, represseerituna, elu kõige pahemat poolt näinuna on võimalik säilitada inimlikkus ja suur empaatiavõime ning oskus seada kõrgeid sihte ja nendeni ka jõuda.

Pärast gümnaasiumi lõpetamist sattus H. Kapral Saksa sundmobilisatsiooni korras politseipataljoni orkestrisse, kuna oli konservatooriumis flöödimängu õppinud. Seal aga suunati 288. politseipataljoni koosseisu *Rechnungsführer*'iks ehk arvestuse ülemaks.

1944. aasta sügisel astus ta Tartu riikliku ülikooli arstiteaduskonda, kuid 1945. aastal arreteeriti süüdistatuna Nõukogude riigi reetmises, karistuseks 10 aastat vanglas ja 5 aastat asumisel viibimist.

1948. aastal määrati ta kui endine arstitudeng pärast 3 metsatööaastat tööle erirežiimilaagrite keskhaiglasse Norilskisse. Neis laagrites peeti inimesi paljudest Euroopa ja Aasia maadest. Ka meditsiini-personal koosnes kinnipeetutest. Nende hulgas oli teadlasi, ülikoolide õppejõude ja arste. H. Kapral on hiljem tunnistanud, et seal olid tal ideaalsed õppimistingimused ja praktiseerimisvõimalused tippspetsialistide käe all.

Vanglast vabanenud, ei olnud tal õigust elada Eesti suuremates linnades. Ta sai töö laborandina Tapa Rajooni Haiglas, kus kohtas oma tulevast armast abikaasat Vaiket. Arstiõpingute jätkamiseks pidi ta uuesti sooritama nii keskkooli lõpueksamid kui ka sisseastumiseksamid TRÜ arstiteaduskonda, kuna tema varasemaid, Saksa ajal saadud dokumente ei tunnustatud.

Arstiteaduskonna lõpetas Heljut Kapral kiitusega 1962. aastal. Ta on töötanud terapeutina, laboriarstina ja laborijuhatajana mitmes Eesti ravi-asutuses, ligi 20 aastat Eesti Mere-meeste Haiglas peaarsti asetäitjana

ning olnud laboriala peaspetsialistiks nii Balti raudtee süsteemis kui ka Tallinna sotsiaal- ja tervishoiuametis. Ta on täiendanud end laboratoorse diagnostika, tsütoloogia, laboriorganisatsiooni jm alal Moskvas. Aastal 1995 täiendas ta end USA Louisville'i Ülikooli kliinikus tsütoloogia alal.

Meditisiinikandidaadi väitekirja kaitses H. Kapral 1985. aastal krooniliste kopsuhaiguste teemal. H. Kapral on Eesti Laborimediitsiini Ühingu raudvara, olles asutamisest saadik selle liige ja osalenud selle juhtorganis. H. Kapral kuulub Eesti Kristlike Arstide Ühingusse ja olnud ühingu juhatuse liige.

H. Kaprali elus on eriline koht kuulunud kodule ja perekonnale, kust on tema sõnutsi saanud jõudu tööks ja elamiseks.

Heljut Kapral käis aastaid vabatahtlikuna Tallinna Diakooniahaiglas surijatega vestlemas, kuna tundis, et kogu läbielatu mõjul on tal kujunenud vajadus aidata inimesi rohkem kui tavameditsiin ette näeb.

H. Kapral pälvis 2006. aastal aasta vabatahtliku tiitli ning 2007. aastal Eesti Punase Risti IV klassi teenetemärgi.

Soovime austatud ja armastatud juubilarile õnne ja tervist.

**Kolleegid Eesti Laborimediitsiini
Ühingust**
ene.ora@kliinikum.ee